

PERIODICO DEFENSOR DE LOS
INTERESES DE LA COMARCA

DIRECTOR: B. CADEFÀU

✻	PRECIOS de SUSCRIPCIÓN:		REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN Mayor, 39 PUIGCERDÀ	Anuncios, Remitidos y Reclamos, a precios convencionales NO SE DEVUELVEN LOS ORIGINALES	✻
	PUIGCERDÀ	Trimestre 2 pesetas			
	FUERA	2 "			
	EXTRANJERO	3 "			

IMPORTACIÓ I EXPORTACIÓ
MAGATZEMS DE QUEVIURES: J. FONOLLEDA SERRA

MAGATZEMS { Carrer Comerç, 19
Carrer Primpesa, 51
Plassa Pens & Clerch, 3

DESPATX: CARRER COMERÇ, 38
BARCELONA

TELEFON 449 - A
DIRECCIÓ TELEGRÀFICA I TELEFÒNICA:
ADELLONOF - BARCELONA

Descentrament

No sabem perquè al país no se l'hi ha de dir la veritat de les coses que passen i que li interessin. Solament per paraules escapades d'aquí i d'allí, es veu que coses grans estan maquinant-se sobre Cerdanya en les altes esferes, pero ningú pot saber el trillat de rés. Serà que hi ha molt empenyo en mantenir els secrets per a no comprometre el resultat dels assumptes?; aixís ho creuen els discrets i aquesta pot ésser la rahó d'aital convencionalisme. Es que aixís pot fer-se més a la se-

gura la pasterada? aixís ho creuen els maliciosos.

Sens intent de comprometre cap secret, ni d'espatllar cap gestió, perquè nostres llegidors no honrin sense utilitat nostra modesta publicació i amb el bon intent de vetllar pels interessos de la comarca, encara que no siguem cridats a compondrels ni que nostres estudis hagin de contribuir per a rés en son desenllaç, devem fer avinent al país que Cerdanya i en particular Puigcerdá, passa un moment crític de la seva història

i preocupa reriament les cancelleries de Madrid i Paris i, potser, d'altres Estats.

El singlot de Lanós lluny de parar-se commou als homes d'Estat per a formar les comissions consentides, entenent que d'elles depèn enterament l'èxit de la expoliació que amenaça cada dia més a Espanya.

La visita del ministre d'Obres Públiques a la Cerdanya francesa descobrí una llició que es portava estudiada al rebre el saludo del *maire* de Lator: aquest li demanà l'estació internacional i aquell li promet en bon recort de son pas per aquell poble! Era una revenja contra Puigcerdá per haver-se negat, segons es digué, a acceptar la visita d'en Brousse? Obeïa a justificar aquesta revenja la especie llençada per *Excelsior* de què aquí havíem negat al ministre l'entrada per no portar els papers en regla? No, rés d'aixó.

La llició era estudiada i convinguda. En el conveni d'aquest tren quedà en descobert el punt de l'estació, pero després les comissions d'enginyers d'ambdues nacions, degudament autoritzats acordaren fer les dos en Puigcerdá i Lator. I aixis se començaren les dos casi juntament.

Puigcerdá hi porta gastades dos mil·lions de pessetes, treballant-hi continuament. Lator parà desseguida els treballs, no per causa de la guerra, de lo qual n'és prova clara que no els tornà a empendre passarella i en canvi ni per ella es deixà de treballar en lo restant de la vía i túnel, perquè éren els espanyols els que hi feïen la feina.

Tot obeeix a un plan de descentrament de Puigcerdá. Molts anys ha es veu amb mals ulls que la Cerdanya francesa hagi de venir a Puigcerdá per el mercat i s'ha pensat reemplaçar la plassa de Puigcerdá per la Guingueta, Sallagosa, Llivia fent-la francesa, sense resultat: ara entra també Lator en aquest torn, aprofitant l'ocasió del tren internacional, aduint per excusa i capa de l'intentona, el que l'estació internacional de Canfranc s'ha fet a la banda d'Espanya, i la de Lator ha de concedir-se en compensació d'aquella. Mes no és difícil distingir el frau: en Canfranc la ratlla és al centre del túnel en la direcció de les vessants de les aigües, aquí no; en Canfranc no ténen els francesos terreny a propòsit per a fer estació dintre la seva frontera, aquí si; en Canfranc l'estació en territori espanyol no té cap transcendència comercial, militar ni estratègica, aquí tota; en Canfranc la estació concedida per França en territori nostre, no significa ni un aglà, aquí la concessió d'Espanya a Lator, la d'un roure.

Aquí l'estació única internacional en Lator, significa la mort comercial de Puigcerdá i de la Cerdanya espanyola i el descentrament de la comarca: desde aquest moment ha de treure's la corona de princep de l'escut de la vila, Puigcerdá no será mes la princesa de Cerdanya; Espanya arrenca un flóro de la seva corona i'l dona a França, la Cerdanya no podrá dir-se espanyola, será de fet francesa; nostra estació kilométrica podrá destinar-se a horts,

no cal tant per un abaixador. Aixís França paga a Puigcerdá la política leicista i afrancesada que li hem copiat, la «Marsellesa» i banderoles que els hi hem honrat per a solemnitzar nostres festes.

Aquest descentrament de Puigcerdá en l'estació única és un graó de l'escala que se li fá baixar l'últim dels quals fou la dels telefons a empentes de nostra Mancomunitat amb mires, al seu dir, més o menys econòmiques pero fatals per la dignitat de la Vila i profit de la comarca; desgraciadament no será un replá sinó el principi de altres descentraments, com les anelles d'una cadena, intimament lligats i del tot inevitables. A Puigcerdá, a la boca dels canóns de Monlluís i ara al peu dels grans diposits i avingudes de Lator

fins a la ratlla, no li está bé que guardi el Registre de la Propietat ni els arxius notariais, ni que tingui el jutjat. Espanya no pot fortificar Llivia, segons el tractat de la divisió de la Cerdanya; en canvi França, amb la desencusa de protegir el pas i la boca del túnel de Puymorens, pot fortificar-se en Sant Pere de Cedret per assegurar l'estació única internacional de Lator per a tenir un punt fort de resistencia i aprovisionament contra el qual rés pot Espanya una vegada realitzat el descentrament de Puigcerdá; al contrari, aquesta plassa forta, creada per a deturar les invasions franceses, es converteix en punt de partida per assegurar-hi l'exit: Puigcerdá descentrat no té raó de ser, sinó de no ser.

JUVENIC

Les Comissions

Amic llegidor: t'he deixat respirar perquè no t'enfadessis; tornem a alló de l'americana: per a convencet que tinc dret i que no et faig tort en pendre-te-la, nombrarem tres comissions cada hù: técnica, diplomática i política; la técnica, per a provar si em vá bé a mida, si m'escau; la diplomática per a veurer si tinc més traça en posar-me-la i més garbo en portar-la; i, la política per a estudiar la mida dels punys...

No fem gala de saber cap jurisprudencia, pero molt menys aquesta que de R. O. s'ha comunicat per França sobre Lanós, que ni volem saber-la. Es una injuria formal aquesta proposta, Espanya no deu contestar-la tant sols; és un insult dictat per una altanería que, a causa de ser continuada, ha arribat a proferir-se inconseientment: és una criaturada feta amb tota l'ignocencia; és una

lleugeresa sense reflexió, és una mofa sense intenció d'ofendrer, és una temptativa per a veurer si Espanya bada.

Proposar comissions per a deliberar una cosa tant nostra: «si es broma, puede pasar». La justicia es la veritat i aixís com totes les comissions no poden estirar i arronsar la suma de dos i dos, que per més que es digui i es fassi sempre fan quatre justos, ni més ni menys, aixís totes les comissions plegades no son capaces de fer que no sigui meva la llengua amb qué parlo, l'americana que porto i que no sigui espanyola i catalana l'aigua de Carol, del Raúr i del Segre. Pendre-ho en serio sería tractar-nos de menors.

No és estranya la proposta a causa del excel·lent resultat que li han dat les comissions en els darrers dels tres últims segles funests, quina farsa no coneix ella menys que nosaltres; amb aixó n'hi ha prou per a jus isicar la mala intenció i traidoria amb que s'está procedint. L'acceptar-la, sería la

abdicació de nostre dret, seria manifestar la ignorància estúpida de nostra història, seria admetre l'ignominiosa escupinyada que se ens tira a la cara. Quina garantia de equanimitat, doncs, ténen els de l'altre vessant, els de l'Ariège, per exemple, que son també de l'altre costat de la frontera, en formar part d'una comissió i dictaminar sobre l'aigua que no han vist mai i que els hi aniria solsament de propina?; quina força tindrien els quatre pagesets que podrien posar-se d'aquesta vessant, embocats pel Brousse, o pagats amb or?; qué perdrien en canviar un got d'aigua per un bot de ví?

No faltava sinó que França es reservés nomenar-nos també els membres de les comissions espanyoles: son molts els afrancesats que s'estimen més treballar a França que a Espanya i qu'han passat la frontera, pero encara n'han quedat per a poder-los comptar en Brousse entre els seus amics, que veurien amb gust que Espanya perdés un ull, per a posar-ne tres a França: aquests son materia abonada per a fer la farsa; no manca sino nomenar-los de les comissions i, si pot ésser, tot d'amagat.

Les comissions modernes no solen ésser eis jurats de la edat mitja, salvo honroses excepcions, pero desde que Catalunya está baix el ceptre de Castella, nostres comissions amb França han sigut una farsa desastrosa que no sols no han servit per a defensar-nos rés, sino per a donar forma legal i de politessa a la major expoliació. El La Marca i el Serroni, serán sempre per a Espanya el descredit de les comissions internacionals que França púgui oferir-nos i el símbol de l'ambició inacabable felixment iniciada per aquella comissió en front de la espanyola d'ineptes portant l'ordre del rei «de Catalunya doneu-los-hi força, com més millor». Felip V, ha donat ja el seu compte a Déu d'haver fet troços d'un pais que sos antecessors i ell mateix, havien jurat no dividir mai. Pero ara, Catalunya ja pesa més en el ceptre de Castella; per altra part, França, amb la seva política quisquillosa dels seus homes d'Estat i més en particular dels d'aquesta frontera, va construint en ella les

muralles de Xina, l'antagonisme es fá cada día més fort i més justificat en la massa del poble. Per a acceptar comissions d'aquesta mena convé abans acreditar-les.

JAMAS

Bajo la lluvia

I

Llueve: sobre los cristales
abiertos del ventanal
el agua tamborilea
su monótono cantar.

Del parque sube hasta el cuarto
grato aroma de humedad...
olor a tierra mojada
que al pecho respiro dá...

Lloran las hojas parduzcas
de la fronda, y un caudal
forma el agua en la campiña
con sus gotas de cristal.

II

Junto al mirador, mi amada
en éxtasis celestial
contempla el campo dormido
bajo el agua torrencial.

Yo cojo su bella mano
que pálida y fría está...
su mano que se estremece
con una dulce ansiedad...

Y estrechándola amoroso
y mirando, su mirar,
musito quedo, muy quedo
con acento pasional:

III

—Dulce amor de mis amores,
mi bien amada ideal,
¿por qué tu mirar es triste
bajo la tarde otoñal?

¿Por qué miras la campiña
que cubierta de agua está
con ese gesto doliente;
con esa tal ansiedad?

El agua que ahora descende
cantando sobre el vitral
si para el campo es benigna

para las almas lo es más.
Yo siento sobre mi alma
la lluvia de tu mirar
que descende de tus ojos
con mansedumbres con paz.

Y se adentra poco a poco
en esta vasta heredad
del pecho, donde los surcos
tu cariño labró ya.

No apartes de mi tus ojos
que yo mire tu mirar...
que me extasíe adorando
tu alma abierta al ideal.

Que lo mismo que esa lluvia
que fuera cayendo está
y al pecho de los labriegos
lleva la felicidad...

De igual modo el alma mía
gustosa recibirá
la lluvia de tus miradas
en esta tarde otoñal.

.....
.....

IV

Llueve... Sobre los cristales
abiertos del ventanal
sigue el agua dulcemente
su monótono cantar.

ELADIO CEPILLO

Ja s'acaba

Acaba d'ésser montat el pont de Solá, que ha privat tant temps enllestir el plassament de la vía. Té la forma oblíqua amb 42 metres de llargada per 25 d'alçada i pesa unes 230 tones el ferro que hi ha entrat.

Ara el tren pot pujar a Fornells hont arriba la vía definitiva, feta amb molta pena fins ara, pel trasbord obligat de dit pont; amb aquesta millora, a mes corrents s'anirà substituint la vía estreta destinada als treballs per l'ampla definitiva; aquest hivern, doncs, el carril xiulará a la Molina.

Cerdanya ha acabat de ser aïllada del reste d'Espanya i amb el tren de vía ampla o estreta, aquest hivern no caldrá travessar la neu de la Collada, si els que poden es presenten a avençar favor tant gran a la terra cerdana.

No obstant, un pessimisme mut s'ha apoderat de Cerdanya i en lloc d'alegrar-se es mira amb por i temença creixent la seva arribada: el carril s'acosta pero l'esperança fuig...

M.

Locales

Por causas ajenas a nuestra voluntad no pudo publicarse el número correspondiente al domingo pasado. Perdonen nuestros suscritores.

Veladas. — El próximo pasado domingo la Sección de Aficionados dió una magnífica velada en el teatro Ceretano, siendo bastante numerosa la concurrencia.

Para esta noche nos anuncia dicha sección otra de sus veladas, que por su programa promete ser muy atractiva.

Desde estas columnas felicitamos a los organizadores.

Miguel Pons Avellanet

Procurador de los Tribunales
ofrece su nuevo despacho

Calle MAYOR, 46 2.º Teléf. n.º 15

Aja. — Las Religiosas Dominicanas del Sto. Nombre de Jesús han puesto en venta a precio muy aceptable el *Precioso Armonio* que guarnecía la Capilla de su casa-convento. Darán razón en la misma.

TALONARIOS

para la LOTERIA de NAVIDAD

Se confeccionan rapidamente en esta Imprenta

Edicto.—Don Joaquín Ramirez Magentí, Juez de primera instancia del partido de Puigcerdá y Comisario de la quiebra de la razón social bancaria que giraba en esta plaza bajo la denominación de «Borrell y Martí».

Por el presente hago saber: Que han sido nombrados Síndicos de dicha quiebra los señores Don Ramón Cosp y Esteva, Don José Bragulat y Salvadó y Don José Mallol y Vilaldach vecinos todos ellos de esta villa, los cuales habiendo aceptado y jurado el cargo han entrado en posesión del mismo y a quienes deberá hacerse entrega de todas las pertenencias de la expresada quiebra bajo apercibimiento de que de verificarlo a persona distinta no quedarán libres de las obligaciones que tengan pendientes pudiendo ser considerados como ocultadores de bienes y cómplices en la quiebra.

Dado en la villa de Puigcerdá a quince de Octubre de mil novecientos veinte y uno.— Joaquín Ramirez Magentí—Ante mí—Manuel de Dalmases Hdo.

Dr. Juan BOSOM

Ex-Alumno de los Hospitales de París

Especialista en Vías Urinarias y Sífilis

Consulta de 4 a 6 Días festivos, de 12 a 1

Rda. Universidad, 23 BARCELONA

Boda.— El próximo pasado lunes, celebróse el enlace matrimonial de la bella señorita Dolores Solsona y el distinguido joven D. Lauro Plana.

Los numerosos invitados fueron obsequiados con un espléndido banquete, servido en el acreditado hotel de Europa.

Los recién desposados salieron en viaje de boda para las principales capitales de España.

Que les sea interminable la luna de miel.

Aprement Se'n necessita un
en l'impremta
d'aquest periódic

Obituario.—Victima de un ataque de apoplejía el día 21 falleció la S.^a D.ª Antonia Cairol Vda. de Llobet.

Fallecieron también, al día siguiente, Don José Pons Fabra, conocido por «Garibaldi», y D.ª Paula Tora Vda. Calvet.

Los sepelios y funerales celebrados en sufragio de sus almas, se vieron concurridos patente demostración de las simpatías de que disfrutaban los finados.

A las respectivas familias les acompañamos en su justo dolor.

D. Buenaventura BARCELO y OLIVER

Abogado, Notario de Bellver

Tiene el gusto de ofrecerse al público como abogado y le participa que ha instalado su despacho en la calle de Florenza n.º 29, de la villa de Puigcerdá, y en su casa residencia de Bellver.

Rufaca.— Así se llama la inesperada e inaguantable presencia de esta señora que se dignó visitarnos los tres primeros días de la transcurrida semana.

Las montañas aparecieron nevadas lo que motivó un descenso notable en la temperatura, según puede apreciarse en nuestro listín respectivo.

Los demás días han sido inseguros con temperatura más benigna.

Jaime Bragulat

Agencia de Aduanas

Despacho: Libertad, 41 Teléfono, 28

El transpirenaico.— Están tocando a su fin las obras de explanación y mampostería, llevadas a cabo en el sitio donde debe emplazarse la estación de nuestro ferrocarril.

Según se nos informa serán poco numerosos los obreros que durante el próximo invierno quedarán empleados en las mismas.

Pastas Alimenticias

A L A Y
L A S M A S C A R A S

Especialidad de la Casa: **PASTAS DE HUEVO**

Fabricadas con huevos frescos

procedentes de gallinero propio

RECIBIDAS CAMISAS ULTIMA NOVEDAD

○●●●○●●●○

Sección Géneros Blancos

Ultimos modelos en Combinaciones,

Camisas, Enaguas, Pantalones

Cubre-Corses, Camisas de noche

:: **PRECIOS DE FABRICA** ::

●●●○●●●○

Los que venden más

Los más bien surtidos

Los que venden más barato

ALAMBICAMOS

los precios al extremo que sorprenden a la concurrencia

○●●●○●●●○

Calle de la Revolución, 7

El Instituto Fisioterapéutico del Doctor Riera Vaquer, situado en la calle de Cortes, 619, de Barcelona, desde el día 15 de Octubre regirán las horas de consulta de 9 a 1 y

de 3 a 7, y en los festivos de 9 a 1, tanto para las secciones de Reconocimiento-Rontgendiagnóstico (Ravos X), Radioscopia y Radiografía, como para las secciones de tratamiento Diatermia, Ionización medicamentosa, D'Arsovalización, Fototerapia, etc., etc., así como las modernas secciones de Rontgenterapia intensiva y profunda para el tratamiento del cáncer y demás tumores malignos.

Temperaturas de la semana

Día	Máxima	Mínima
22	18	3
23	15	1
24	5	-4
25	5	-3
26	6	2
27	12	2
28	16	4

Imprenta Ceretania.—Puigcerdá

EMILIO M. GAISSERT

CAMIONES

Viladomat, 83

BARCELONA

EL PROBLEMA
DE UNA BUENA TINTA PARA ESCRIBIR
Y DE USO GENERAL

Waterman's
"Ideal"
INK

LO RESUELVE

PORQUE es como
la pluma "Ideal" Waterman
lo más perfecto!

Esta tinta cuidadosamente filtrada por varios filtros de seda, conviene tanto para plumas estilográficas como para los despachos, por no corroer las plumas ni dejar depósito

La tinta "Ideal" Waterman
se vende en todas las papelerías
El litro ptes 7'50
Frasco de prueba de 50gs .. 1'00

Pídase Catálogo a la
Casa El Hassinger Sección J
Dalmes, 72. BARCELONA

Pídala V. en la Imprenta de este Periódico